

Aanvraag om deel te nemen aan een sectorfederatieovereenkomst

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA)

Team Beleid Energie-efficiëntie

Graaf de Ferrarisgebouw

Koning Albert II-laan 20 bus 17, 1000 Brussel

T 02 553 13 30 – vekavlaanderen.be

www.vlaanderen.be/veka/beleid/energie-en-klimaatbeleid-voor-ondernemingen/energiebeleid-voor-niet-energie-intensieve-ondernemingen

Waarvoor dient dit formulier?

Met dit formulier kunt u een aanvraag indienen om deel te nemen aan de oproep voor een sectorfederatieovereenkomst voor het jaar 2023.

Wie vult dit formulier in?

De namens de niet-commerciële instelling aangestelde aanvrager vult dit formulier in.

Wanneer bezorgt u dit formulier?

Mail dit formulier uiterlijk op 15 oktober 2023 naar veka@vlaanderen.be.

Op welke regelgeving is dit formulier gebaseerd?

De principes die het VEKA toepast bij de behandeling van uw aanvraag, zijn gebaseerd op de bepalingen van artikel 7.18.3 en 7.18.4 van het Energiebesluit.

GEGEVENS VAN DE NIET-COMMERCIELE INSTELLING

1 Vul de administratieve gegevens van de niet-commerciële instelling in.

naam Boerenbond VZW

ondernemingsnummer 0676 461 073

straat en nummer Diestsevest 40

postnummer en gemeente 3000 Leuven

rechtsvorm Vereniging zonder winstoogmerk

GEGEVENS VAN DE AANVRAGER

2 Vul hieronder de gegevens van de aanvrager in.

voor- en achternaam Laurens Vandelannoote

straat en nummer Diestsevest 40

postnummer en gemeente 3000 Leuven

telefoon- of gsm-nummer +32 470 21 46 71

e-mailadres laurens.vandelannoote@boerenbond.be

GEGEVENS OVER DE AANVRAAG

3 Vul de opgestelde planning voor het uitvoeren van de sectorfederatieovereenkomst en de looptijd in.

planning	periode	
	van (dd.mm.jjjj)	tot en met (dd.mm.jjjj)
Drastisch verhogen van het aantal leden die beschikken over de verplichte energiebalans of energieaudit via verschillende ondersteunings- en sensibiliseringsacties (zie ook stap 1 van doelgroep 1 in plan van aanpak); Voor de niet verplichte maatregelen van doelgroep 2 (zie plan van aanpak) start ook meteen het traject op met het ontwikkelen van raamcontracten voor minstens 5 maatregelen in jaar 1 met de bijhorende disseminatie en advisering naar de leden Boerenbond (stap 1, 2 en 3 van doelgroep 2). Dit leidt meteen tot een aantal realisaties van niet verplichte maatregelen voor deze doelgroep.	01.01.2024	31.12.2024
Beginnen realiseren van verplichte maatregelen bij de leden die moeten beschikken over een energieaudit of -balans. Dit via ondersteuning van de leden en sensibiliseringsacties van de verplichte maatregelen (stap 2 van doelgroep 1); Voor de tweede doelgroep wordt het traject verder gezet om na het tweede jaar voor 10 maatregelen raamcontracten te hebben ontwikkeld. Wederom met de bijhorende disseminatie en advisering naar de leden Boerenbond (stap 1, 2 en 3 van doelgroep 2). Dit zal leiden tot een hoger aantal realisaties voor deze doelgroep.	01.01.2025	31.12.2025
Meer realisaties van verplichte maatregelen bij de leden die moeten beschikken over een energieaudit of -balans. Dit via ondersteuning van de leden en sensibiliseringsacties van de verplichte maatregelen. Daarnaast wordt een soortgelijk traject opgestart voor de niet verplichte maatregelen voor deze leden wat leidt tot de eerste realisaties van niet verplichte maatregelen voor deze doelgroep (stap 2 en 3 van doelgroep 1); In het derde jaar worden nog eens voor 5 maatregelen raamcontracten ontwikkeld voor een totaal van 15 maatregelen. Wederom met de bijhorende disseminatie en advisering naar de leden Boerenbond (stap 1, 2 en 3 van doelgroep 2). Het verwezenlijken van realisaties zal vanaf dit jaar op volle toeren moeten zijn.	01.01.2026	31.12.2026
De hoofdfocus ligt op het verhogen van het aantal realisaties van niet verplichte maatregelen bij de 250 glastuinbouwers die tot doelgroep 1 van deze aanvraag horen. Uiteraard is er ook nog aandacht voor ondersteuning bij opstellen energieaudit- en balans en bij de verplichte maatregelen (stap 3 doelgroep 1); Onderhoud van de ontwikkelde raamcontracten met eventuele aanvullingen van opportuniteiten, extra aandacht naar disseminatie en advisering (stap 2 en 3 doelgroep 2). Het aantal realisaties van dit jaar zal ongeveer op hetzelfde niveau als jaar drie zitten.	01.01.2027	31.12.2027

4 Geef een plan van aanpak met een duidelijke en concrete planning van de activiteiten en te behalen mijlpalen over de hele projectperiode.

Voor we aan het plan van aanpak beginnen, bespreken we nog een aantal bepalingen rond de doelgroep.

Bepalen doelgroep

De doelgroep van de sectorfederatieovereenkomsten zijn alle niet energie-intensieve vestigingen van ondernemingen, ook deze die geen verplichting hebben tot het opstellen van een energieaudit of energiebalans. Boerenbond is de grootste sectorfederatie voor de Vlaamse land- en tuinbouw en heeft ongeveer 10.450 land- en tuinbouwbedrijven in Vlaanderen die lid zijn. Op een tiental na vallen deze leden allemaal onder de niet energie-intensieve vestigingen met een totaal finaal energiegebruik kleiner dan 0,1 PJ.

In deze aanvraag tot een sectorfederatieovereenkomst Boerenbond (voor land- en tuinbouw) splitsen we de doelgroep van niet energie-intensieve vestigingen verder op in enerzijds bedrijven die sinds 2023 voor het eerst geconfronteerd worden met verplichtingen inzake energie-efficiëntie en anderzijds bedrijven die momenteel geen verplichtingen hebben. Het opsplitsen in 2 doelgroepen stelt ons in deze sectorfederatieovereenkomst Boerenbond in staat om voor iedere groep begeleiding en acties te voorzien die inspelen op de specifieke behoeften om de energie-efficiëntie van de bedrijven in elk van beide groepen te optimaliseren.

Doelgroep 1 SFO Boerenbond: voor het eerst confronteert met verplichtingen inzake energie-efficiëntie

De verplichtingen voor niet energie-intensieve vestigingen worden bepaald op basis van het energiegebruik enerzijds en de grootte van de vestiging anderzijds. Zo zullen kmo's met een jaarlijks finaal energiegebruik tussen 0,05 en 0,1 PJ én alle grote ondernemingen een energieaudit moeten opstellen. Daarnaast zullen de rendabele maatregelen die hierin worden gedetecteerd uitgevoerd moeten worden. Kmo's met een energiegebruik tussen 0,02 en 0,05 PJ zullen in het bezit moeten zijn van een energiebalans en zogenaamde no-regretmaatregelen moeten uitvoeren.

Boerenbond maakt de inschatting dat er een 300-tal land- en tuinbouwbedrijven in Vlaanderen zijn die een energieaudit of -balans moeten uitvoeren. Hiervan schatten we dat er een 250-tal lid zijn van Boerenbond waarvan 40 over een energieaudit en 210 over een energiebalans moeten beschikken. Dit zijn quasi allemaal glastuinbouwbedrijven.

De wetgever legt doelgroep 1 volgende acties op:

1. Verplicht: beschikken over energiebalans of -audit;
2. Verplicht: maatregelen uitvoeren;
  - maatregelen met een IRR > 13% na belastingen uit de energieaudit (binnen 3 jaar);
  - no-regretmaatregelen met een TVT ≤ 3 jaar voor de bedrijven met energiebalans (binnen 4 jaar).

De no-regretmaatregelenlijst voor tuinbouw is reeds beschikbaar op de website van VEKA;

3. Niet verplicht: aanzetten tot uitvoeren van niet verplichte maatregelen.

Doelgroep 2 SFO Boerenbond: geen verplichtingen inzake energie-efficiëntie

De tweede doelgroep in deze aanvraag tot sectorfederatieovereenkomst Boerenbond zijn de kmo's met een jaarlijks finaal energiegebruik van minder dan 0,02 PJ. Dat zijn dus ongeveer iets meer dan 10.000 Boerenbondleden uit Vlaanderen. Deze doelgroep bevat alle deelsectoren zoals bv. akkerbouw, veeteelt, sierteelt, fruit .... maar dus ook de kleinere glastuinbouwbedrijven.

De wetgever legt doelgroep 2 volgende acties op:

1. Niet verplicht: Alle mogelijke vormen van energie-efficiëntie voor land- en tuinbouwbedrijven uit alle deelsectoren. Zowel energiebesparing, -productie als -opslag komen in aanmerking.

Verdeling over de doelgroepen

De handleiding geeft aan dat sectorfederaties in het aanvraagformulier hun eigen accenten mogen leggen en zo inspelen op de specifieke noden van hun sector. Vanuit onze organisatie willen we dat al onze leden toegang hebben tot ontzorging rond energie-efficiëntie maar beseffen we tegelijk ook dat sommige glastuinbouwleden op korte termijn nood zullen hebben aan extra ondersteuning bij het voldoen aan alle wettelijke verplichtingen en ontzorging in de realisatie van haalbare energieprojecten. Daarom kiezen we in deze aanvraag om 50% van de gevraagde middelen te reserveren voor doelgroep 1 en 50% van de gevraagde middelen voor doelgroep 2. Vele kleinere bedrijven helpen we op die manier met generieke activiteiten en tegelijkertijd kunnen we de grote ondernemingen specifiek en intensief begeleiden. Daar waar we in de praktijk in disseminatie-activiteiten synergiën kunnen opzetten tussen beide doelgroepen zullen we die gedurende de looptijd van de sectorfederatieovereenkomst ook stimuleren en vormgeven.

Specifieke noden doelgroep 1

Deze doelgroep bestaat uit een 250-tal leden glastuinbouwbedrijven (vaak met WKK) met een jaarlijks finaal energiegebruik tussen 0,02 en 0,1 PJ. Uit een ledenbevraging van september 2023 ter voorbereiding van deze aanvraag blijkt dat er momenteel bij deze bedrijven nog maar een beperkte voortgang is rond de verplichtingen energie-efficiëntie. Als oorzaken horen we:

- Weinig expertenbureaus voor glastuinbouw gekend;
- Hoge kostprijs van een kwalitatieve audit (15.000 euro);
- Vragen over rendabiliteit van gemaakte kosten om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen.

Deze feedback vanuit het veld toont dus effectief de nood aan een traject zoals de sectorfederatieovereenkomsten. Onze leden glastuinbouw richten hun vragen tot ondersteuning en begeleiding naar Boerenbond, maar ook naar het Expertisecentrum Energie van Thomas More. Thomas More geniet het vertrouwen van heel wat Vlaamse glastuinbouwers die dan ook vragende partij zijn om hen te betrekken bij alle activiteiten rond glastuinbouw die we binnen deze SFO voorzien. Een vraag die hoofdzakelijk betrekking heeft op doelgroep 1, en dus ook gedeeltelijk op bedrijven uit doelgroep 2. Het betrekken van Thomas More biedt ons de opportuniteit om op basis van hun expertise over energiemanagement in de glastuinbouw en de vertrouwensrelatie met vele bedrijfsleiders het proces naar slim energiegebruik in die sector te versnellen.

Eerste contacten met Thomas More werden gelegd en engagementen werden besproken én bevestigd. De samenwerking in functie van deze SFO kan dus meteen van start gaan indien de aanvraag van Boerenbond weerhouden wordt.

Specifieke noden doelgroep 2

Deze doelgroep heeft een lager jaarlijks finaal energiegebruik dan 0,02 PJ en heeft momenteel dus geen verplichtingen naar energie-efficiëntie. Met deze SFO willen we deze doelgroep motiveren om toch inspanningen te leveren. Meer dan 10.000 leden Boerenbond horen tot deze doelgroep.

Deze doelgroep werd al deels bediend met de mini-EBO van Boerenbond die liep van 2019 tot 2022. Daar werden voor 10 maatregelen raamcontracten ontwikkeld met een 20-tal partners. De mini-EBO was een zeer succesvol project en grote elementen daarvan zouden we graag verderzetten met deze SFO, uiteraard rekening houdend met de lessen en ervaringen die we opgedaan hebben in het vorige traject. We stelden toen vast dat land- en tuinbouwers voor kleine aankopen voor minder dan een paar honderd euro blijkbaar niet snel bij een derde partij om advies of aanbeveling van installateur vragen. Anderzijds merkten we toen op dat ze bij hun beslissingen over grotere investeringen wel terugvallen op advisering en aanbevelingen door een derde neutrale partij. Voor zonnepanelen, windmolens, ... vonden ze toen wel massaal de weg naar onze aanbeveling en leidde dit ook rechtstreeks tot enorme besparingen en investeringsbedragen. De tweede vaststelling uit het slotrapport van de mini-EBO was dat enige vorm van advies of doorlichting van mogelijkheden een meerwaarde had kunnen zijn om meer realisaties te verwezenlijken. Zonder de bedrijfsspecifieke begeleiding is het op zich niet raar dat een land- of tuinbouwer door tijdsgebrek zich focust op 1 grote en populaire techniek zoals zonnepanelen of windmolens om de energiefactuur naar beneden te halen.

Deze doelgroep hebben we ook bevraagd in september 2023 over hun wensen rond energiebegeleiding vanuit Boerenbond om de klimaatdoelstellingen op zowel bedrijfsniveau als sectorniveau te halen. Die bevraging bevestigde grotendeels de conclusies van de mini-EBO. Uit de bevraging kwam dat de leden voor Boerenbond onder meer een rol zien als filter op gebied van technologie maar ook voor potentiële technologieaanbieders. Met de energiecrisis hebben vele leden van deze doelgroep voor het eerst sinds lang nog eens stilgestaan over hun energiehuishouding. Ze kwamen dan tot de vaststelling dat er verschillende opties zijn voor hun bedrijf en dat ze zelf niet kunnen beslissen waar ze prioritair moeten op inzetten of bij wie ze daarvoor moeten zijn. Die bedrijven die in die patstelling zitten, zouden we volgens hen op weg kunnen helpen door focus te leggen op bepaalde technieken voor hun specifieke situatie en hun aanbevelingen te geven over installateurs waarmee ze wel of zeker niet moeten samenwerken.

Plan van aanpak doelgroep 1 SFO Boerenbond

Stap 1: energieaudit of -balans

De eerste stap voor deze doelgroep is het effectief laten uitvoeren van een energiebalans of energieaudit. Naast puur sensibilisering, ervaren we dat voor een goede uitrol, de betrokkenheid van de bedrijven bij het opstellen van de

energieaudit of -balans belangrijk is. Dit verlaagt enerzijds de drempel om deze effectief te laten uitvoeren, maar anderzijds vergroot zo ook het potentieel om nadien in te zetten op verplichte of niet verplichte maatregelen.

Algemene acties

- Gerichtte infosessies voor het kaderen van de wetgeving en de daaruit volgende verplichtingen (Een dergelijke infosessie werd een eerste keer gegeven op de studiedag 'energie in de glastuinbouw' op 7 februari 2023). Tijdens het infomoment kan het beschikbare en nog verder uit te werken ondersteunend materiaal gedemonstreerd worden;
- Ondersteuning bieden bij data-ontsluiting om de energiebalans en -audit efficiënter op te stellen. Het startpunt van het opstellen van een energiebalans en -audit is het opmaken van een overzicht van alle energieverbruiken. Om dit vlot en efficiënt te doen, is het zinvol gebruik te maken van de bestaande online toegang tot verbruiksgegevens. We stellen echter vast dat tuinders hier nog wegwijs in gemaakt moeten worden. Een belangrijk actiepunt is dan ook bedrijven ondersteunen bij deze data-ontsluiting;
- Doorontwikkeling van ondersteunend materiaal waarmee het bedrijf zelf aan de slag kan. Deze tools worden ter beschikking gesteld op de website van Boerenbond en het Expertisecentrum Energie van Thomas More;
- Sensibiliserende artikels in vaktijdschriften zoals Proeftuinnieuws, Boer & Tuinder, website Enerpedia... Deze artikels worden eveneens verwerkt in de website van Boerenbond en het Expertisecentrum Energie van Thomas More;
- Geven van webinars en infosessies rond optimaal gebruik van het ondersteunend materiaal;
- Opzetten van lerende netwerken van glastuinbouwers. Naast het verspreiden van bovenstaande kennis en kennis tussen tuinders onderling, laat dit ook toe om van nabij op te volgen wat het effect is van de ontwikkelde activiteiten en hoe de noden van de tuinders veranderen doorheen het traject. Waardoor we ook sneller de strategie kunnen aanpassen indien nodig. De tuinders uit de bevraging van september 2023 zouden graag deel uitmaken van de eerste lerende netwerken. Deze bijeenkomsten willen we graag snel na de start van de SFO een eerste keer organiseren zodat we vroeg in de opstart van het project een concrete stand van zaken in het veld en een eerste werkplan kunnen opmaken.

Specifieke acties i.k.v. energieaudit

- Dynamisch overzicht met ondersteuners en erkende externe energie-experts;
- Naast het sensibiliseren van de tuinder willen we hemzelf aan het werk zetten zodat hij zelf inzicht verwerft zijn energiehuishouding en de mogelijke besparingsopties in plaats van dit volledig uit handen te geven aan een externe partij. Betrokkenheid van de tuinder zal leiden tot meer effectieve maatregelen.
  - o Zelf verbruiken verzamelen;
  - o Alle technische installaties en energieverbruikers in kaart brengen;
  - o Het bedrijf wegwijs maken in alle aanwezige meters;
  - o Het bedrijf aansporen om na te denken over een duurzame toekomstvisie.

Specifieke acties i.k.v. energiebalans

Ondersteuning bieden opdat bedrijven de energiebalans zelf kunnen opstellen. Dit omvat o.a.:

- o Online tool om de energiebalans op te maken;
- o Webinars waarin wordt toegelicht hoe concreet aan de slag te gaan met de energiebalans;
- o Online tools om besparingspotentieel van no-regretmaatregelen in te schatten;
- o Online tools om terugverdientermijn te kunnen berekenen;
- o Infosessies rond het gebruik van ondersteunende tools;
- o ...

De eerste mijlpaal van deze SFO is dan ook het drastisch verhogen van het aantal opgestelde energieaudits en energiebalansen bij de 250 leden glastuinbouwers die deze verplichting hebben. Dit is voor deze doelgroep de voornaamste focus van het eerste jaar. Het uiteindelijke doel is dat al onze leden van deze doelgroep in orde zijn met dit aspect van de wetgeving op het einde van het traject.

Stap 2: het uitvoeren van de verplichte maatregelen

Energieaudit – maatregelen met een IRR > 13%

- Sensibiliseren over het verplicht uitvoeren van de maatregelen met een IRR > 13% in geval van een energieaudit;
  - Rond de vaak voorkomende maatregelen zal een informerende en sensibiliserende opleiding/webinar georganiseerd worden om tuinders op weg te helpen;
-

- Voor de meest voorkomende maatregelen in de energieaudits zal per techniek een lijst van aanbieders van deze techniek specifiek voor de glastuinbouwsector opgemaakt worden. Bovendien zal er voor deze technieken een fiche gemaakt worden met aandachtspunten/randvoorwaarden/... waaraan voldaan moet worden.

Energiebalans – no-regretmaatregelen met TVT ≤ 3 jaar

- Sensibiliserende artikels rond de no-regretmaatregelen, waarom zijn deze maatregelen zinvol om uit te voeren;
- Sensibiliseren over het verplicht uitvoeren van de no-regretmaatregelen met TVT ≤ 3 jaar;
- Voor de no-regretmaatregelen zal in veel gevallen doorverwezen kunnen worden naar de opgemaakte raamcontracten zoals gespecificeerd bij doelgroep 2 voor wat betreft mogelijke installateurs waar offertes kunnen opgevraagd worden. Dit aspect wordt bij doelgroep 2 uitgebreider beschreven omdat dat daar een belangrijker onderdeel van de strategie is.

Algemeen

- Wanneer tuinders offertes opvragen voor het uitvoeren van maatregelen kunnen ze bij ons terecht voor een analyse van deze offertes en bijhorend advies zoals berekening van TVT, mogelijke subsidiemaatregelen, ...

De tweede mijlpaal van deze SFO is dan ook het drastisch verhogen van het aantal uitgevoerde verplichte maatregelen bij de 250 leden glastuinbouwers. Dit is voor deze doelgroep de voornaamste focus van jaar 2 en 3. De aantallen worden specifiek beschreven bij vraag 8 en 9.

Stap 3: het uitvoeren van de niet verplichte maatregelen

Energieaudit – maatregelen met een IRR < 13%

- Sensibiliserende artikels/acties over toepassen van maatregelen met een IRR < 13%.

Energiebalans – no-regretmaatregelen met TVT > 3 jaar

- Sensibiliserende artikels over toepassen van maatregelen die niet in de no-regretmaatregelenlijst staan maar wel zinvol kunnen zijn. Denk hierbij aan de vaak voorkomende maatregelen in de energieaudits. Bij communicatie over deze maatregelen voor de doelgroep energieaudit kan steeds geduïd worden dat deze ook zinvol kunnen zijn voor bedrijven waarvoor ze niet verplicht uit te voeren zijn.

Algemeen

- Voor een deel van de niet verplichte maatregelen zal in veel gevallen doorverwezen kunnen worden naar de opgemaakte raamcontracten zoals gespecificeerd bij doelgroep 2 voor wat betreft mogelijke installateurs waar offertes kunnen opgevraagd worden;
- Voor een aantal van deze maatregelen worden ook specifieke events zoals demodagen, webinars of beurzen georganiseerd;
- Wanneer tuinders offertes opvragen voor het uitvoeren van maatregelen kunnen ze bij het consortium terecht voor een analyse van deze offertes en bijhorend advies zoals berekening van TVT, mogelijke subsidiemaatregelen, ...

De derde mijlpaal van deze SFO is dan ook het realiseren van niet verplichte maatregelen bij de 250 leden glastuinbouwers. Dit start vanaf het derde jaar en is de voornaamste focus van het laatste jaar. De aantallen worden beschreven bij vraag 10 en 11.

Plan van aanpak doelgroep 2

Om tegemoet te komen aan de noden van deze doelgroep zetten we in op raamcontracten, disseminatie en persoonlijk advies.

Stap 1: ontwikkelen raamcontracten voor grotere investeringen met grote impact

Met deze SFO zullen voor minstens 15 maatregelen raamcontracten ontwikkeld worden. Dit zullen maatregelen zijn van energiebesparing, -productie of -opslag. Hierbij is het belangrijk dat deze voor meerdere deelsectoren relevant zijn. Het ontzorgingstraject van een raamcontract bestaat uit het opstellen/updaten van een lijst met impactvolle maatregelen

die energie besparen, produceren of opslaan met potentieel om een raamcontract voor te ontwikkelen, het opvragen en vergelijken van normoffertes bij technologieaanbieders voor deze maatregelen, het ontwikkelen van raamcontracten met de beste installateurs voor de lijst met maatregelen, het ontwikkelen/aanvullen van een online platform waarop de land- en tuinbouwers de maatregelen vanop de lijst kunnen bestellen of offertes kunnen opvragen, het organiseren van een aantal events (beurzen, demodagen, webinars, artikelreeksen,...) om promotie te maken voor het aanbod van energietechnologieën en tenslotte de terugkoppeling ter doeleinde van de halfjaarlijkse rapportage. Uiteraard is er ook het onderhoud van de relaties en aanpassingen van het raamcontract door ingrijpende verandering van wetgeving, prijzen, ...

De raamcontracten worden in volgende stappen ontwikkeld.

1. Opstellen van lijst met mogelijke maatregelen

Er is bij deze aanvraag al een lijst met de meest efficiënte energiebesparende of producerende investeringen opgesteld die genomen kunnen worden door de verscheidene deelsectoren in de land- en tuinbouw. Deze wordt bij de start geüpdatet en er wordt een volgorde bepaald op basis van mogelijke impact, vraag vanuit de sector en interesse vanuit de technologieaanbieders. Gaandeweg het traject kunnen er extra technieken toegevoegd of verwijderd worden. Momenteel is er lijst van een 20-tal potentiële maatregelen waaruit we voor minstens 15 maatregelen raamcontracten willen ontwikkelen. Voor sommige technieken kan het zijn dat de technologieaanbieders geen interesse hebben. De lijst bestaat momenteel uit volgende technieken:

1. Isolatie ketels, leidingen en kleppen (no-regret)
2. Isolatie gebouwschil
3. Sensors voor poorten en deuren bij verwarmde/gekoelde ruimtes voor beperken ventilatieverliezen (no-regret)
4. Optimalisatie energieschermen
5. Lichtsensors (no-regret)
6. Ledverlichting (no-regret)
7. Energiezuinige melkinstallatie
8. Energiezuinige biggenlampen
9. Energiezuinige ventilatoren (no-regret)
10. Energiezuinige motor (no-regret)
11. Energiezuinige koelinstallatie (no-regret)
12. Energiezuinige pompen (no-regret)
13. Zonneboiler
14. Warmtepompen
15. Warmterecuperatie
16. PV
17. Pocketvergisters met bio-wkk
18. Windturbines
19. Batterijen
20. Sturing van verbruikers
21. Laadpalen

2. Opmaak offerteaanvraag

Voor elke techniek/maatregel uit de lijst wordt een normofferte opgemaakt waarin er beschreven wordt wat het doel is van deze SFO en worden de verwachtingen benoemd waaraan de uitgenodigde technologieaanbieders moeten voldoen. Deze normofferte wordt uitgestuurd naar een selectie van aanbieders voor de energietechniek onder studie. Naargelang de bestudeerde techniek/maatregel wordt er gekozen voor nationale of regionale technologieaanbieders.

3. Beoordeling offertes

De ontvangen offertes worden vergeleken op basis van prijs-kwaliteit. Voor elke maatregel wordt er minstens 1 en maximum 10 aanbieders gegund. Op deze wijze worden er voor minstens 15 maatregelen raamcontracten afgesloten.

4. Ontwerpen/aanvullen bestelplatform voor lijst met maatregelen,

De maatregelen uit de raamcontracten zullen te bestellen zijn via de Boerenbondwebsite of er kunnen offertes opgevraagd worden via het platform. Voor de meeste maatregelen gaat het om een installatie op maat en zal er een specifieke offerte opgemaakt moet worden volgens de afgesproken norm. Op de website wordt het aanbod voorgesteld. Ook het aantal bestellingen wordt geregistreerd.

5. Nazorg met technologieaanbieders,

Na de gunning wordt er contact gehouden met de technologieaanbieders om zicht te hebben op het aantal bestellingen, de tevredenheid van de klanten, een opvolging van het productgamma en het verdere finetunen van het proces.

De vierde mijlpaal is dan ook het ontwikkelen van raamcontracten voor minstens 15 maatregelen. Deze ontwikkelen aan een tempo van 5 per jaar en zijn dus na 3 jaar allemaal ontwikkeld. Zodanig kunnen de vruchten van de inspanningen volop geplukt worden in het laatste jaar.

Stap 2: Disseminatie om aanbod bekend te maken.

Om boerenbondleden op de hoogte te brengen van het productaanbod worden verschillende kanalen en communicatievormen gebruikt:

- Via demodagen bij landbouwers per techniek;
- Via specialisatiebeurzen;
- Via bestaande contacten tussen consultants van Boerenbond en land- en tuinbouwers;
- Via Focus, de erkende bedrijfseconomische boekhouding die Boerenbond voert bij ongeveer 1.000 professionele land- en tuinbouwbedrijven, kunnen gericht bedrijven worden geselecteerd met een groot potentieel om hun primaire energiebehoefte te verlagen;
- Via lokale infosessies over verschillende technieken;
- Via inhoudelijke artikels en publicaties in nieuwsbrieven, Boer&Tuinder en Enerpedia;
- Via advertenties in het wekelijks ledentijdschrift Boer&Tuinder;
- ...

De beste reclame is nog steeds mond-aan-mond reclame gecombineerd met demonstratie van de techniek. Daarom zetten we in op demodagen op land- en tuinbouwbedrijven. Er komt een enorme versnelling in het investeringstraject van een boer of tuinder wanneer een collega verteld over zijn tevredenheid van een energiemaatregel, wanneer de potentiële investeerder de installatie live in werking kan zien en meteen al een praatje kan maken met de installateurs en/of zijn adviseur.

Specialisatiebeurzen zullen we organiseren voor de technieken waarvoor dit concept zinvol is. Denk bijvoorbeeld aan een windbeurs met een tiental-aanbieders uit binnen- en buitenland. Sommige windmolens zijn nog niet te vinden in België, een demodag is dan ook niet mogelijk. Maar er moet ook verder gekeken worden dan naar enkel de techniek. Ook vergunningen, financiering en verzekering zijn aspecten die in orde moeten zijn voordat er naar verkoop en realisatie kan overgaan worden. Tijdens een specialisatiebeurs kan het programma bestaan uit presentaties rond de techniek in het algemeen, vergunningen, financiering en verzekering. Dit wordt gevolgd door pitches van 10 minuten voor elke aanbieder. Na het plenaire gedeelte wordt er dan overgegaan naar de effectieve beursgang waarbij de boeren en tuinders hun favoriete aanbieders kunnen aanspreken en indien gewenst offertes kunnen opvragen of een afspraak tot bedrijfsbezoek kunnen regelen. Om deze manier willen we wederom alle info verzamelen op 1 plaats, versnelling creëren in het investeringstraject en meteen ook zicht hebben op welke land- of tuinbouwers er interesse hebben in bepaalde technieken.

Naast deze 2 specifieke activiteiten zijn er nog tal van andere vormen van sensibiliseren die we zullen toepassen om de gewenste resultaten te bereiken.

Voor interessante technieken waarvoor er geen raamcontracten zijn ontwikkeld, om welke reden dan ook, zullen er extra disseminatieacties plaatsvinden om toch het gewenste effect te bereiken.

Deze tweede stap zal lopen van bij de start tot het einde van het project.

Stap 3: eerstelijnsadvies in loketfunctie en rol als filter

Voor sommige land- en tuinbouwers zal het rechtstreeks contacteren van aanbieders zonder voorkennis buiten hun comfortzone liggen. Daarnaast ontvangen de leden tegenwoordig tal van nieuwsbrieven en uitnodigingen tot events vanuit allerhande organisaties en instanties. Het overaanbod zorgt er bij sommigen voor dat ze dit niet allemaal meer lezen en dus nuttige informatie missen van interessante studiedagen. Voor de leden die hun informatie nog steeds het liefst via een adviseur ontvangen, zullen we een digitale loketfunctie organiseren waarbij de energieconsulent het lid helpt om focus te leggen door een kort en duidelijk actieplan te maken. Leden gaan een afspraak kunnen inboeken bij een consultant via een online afsprakensysteem of via het secretariaat voor degene die liever bellen of mailen. Elke week zullen er 6 tijdsloten van een half uur voorzien worden waarbij een lid een afspraak kan inboeken. Deze tijdsloten liggen 3 maanden op voorhand vast zodat het lid keuze heeft en ruim op tijd een afspraak kan inboeken. Als afsluiter van het gesprek krijgt het lid een kort en duidelijk actieplan. Dat kan bijvoorbeeld de boodschap zijn dat het lid moet focussen op extra zonnepanelen en een frequentiesturing op zijn pomp en dat daarentegen een windmolen en batterij niet zinvol zijn voor de situatie van het bedrijf. Deze stellingen ondersteunen we met korte berekeningen. Als tweede geven we een aantal aanbevelingen rond mogelijke aanbieders van zonnepanelen of frequentiesturingen (via

de raamcontracten) en als derde brengen we het bedrijf op de hoogte van komende events rond die 2 technieken of bezorgen we het naslagwerk van afgelopen events. Als laatste bezorgen we ook relevante info rond vergunningen, subsidies of verzekeringen. In een half uur weet het lid dan waar hij tijd in moet steken en waarin niet.

Deze stap zal lopen van bij de start tot het einde van het project.

De vijfde mijlpaal van deze sectorfederatie Boerenbond is het verwezenlijken van een groot aantal niet-verplichte maatregelen bij onze leden. Dit aantal wordt beschreven in vraag 10 en 11.

---

5 In welke mate speelt het project in op de beleidsaccenten in de oproep?

De versterkte wetgeving voor niet energie-intensieve ondernemingen omvat onder andere de verplichting tot het opstellen van een energieaudit of een energiebalans. Uit het opstellen van een energieaudit of een energiebalans volgt de verplichting tot het uitvoeren van respectievelijk rendabele of no-regretmaatregelen. De SFO's zijn een ondersteuningsmiddel om ondernemingen te helpen bij het nakomen van deze verplichting en om hen aan te moedigen een stap verder te gaan door ook niet verplichte energiebesparende maatregelen te realiseren. In deze aanvraag heeft Boerenbond een concept uitgewerkt waarbij we garanderen dat er meer leden van Boerenbond beschikken over hun verplichte energieaudit of -balans, dat we hen ontzorgen bij het realiseren van verplichte maatregelen en dat we hen de opportuniteiten tonen om zelf verder te gaan dan het verplichte. We hebben bewust gekozen om een groot deel van de gevraagde middelen te besteden aan acties die leiden tot realisaties van niet verplichte maatregelen bij leden over heel het spectrum van niet energie-intensieve vestigingen. Zowel leden met een beperkte energiebehoefte (<0,02PJ) als leden met een middelgrote energiebehoefte (0,02 - 0,1PJ) zullen met dit traject ontzorgd worden. Zodanig kunnen we veel bedrijven bereiken, veel maatregelen realiseren en ervoor zorgen dat het finaal energiegebruik van onze leden daalt en bijgevolg ook voor de ganse Vlaamse land- en tuinbouwsector.

Naast de beleidsaccenten van de versterkte wetgeving voor niet energie-intensieve ondernemingen speelt deze aanvraag ook in op het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Naast de algemene vooruitgang in broeikasgassen, energiebesparing en hernieuwbare energie zoals vermeld in tabel 1-1, zal deze SFO Boerenbond ook bijdragen tot een aantal kernindicatoren van hoofdstuk 1.3.3. Zoals beschreven in het plan van aanpak willen we voor onze doelgroep 2 raamcontracten ontwikkelen voor warmtepompen, zonnepanelen, windmolens, laadpalen en pocketvergisters met bijhorende disseminatie en advisering. Voor elk van deze technieken zijn er streefcijfers bepaald in het VEKP die we mee zullen ondersteunen met deze SFO. Voor de sector land- en tuinbouw wordt er in het VEKP specifiek verwezen naar de techniek pocketvergisting bij veetelers. Uit tabel 2-8 uit het VEKP blijkt dat de wetgever verwacht dat er een 300-tal extra pocketvergisters tegen eind 2027 zullen zijn. Pocketvergisting is één van de maatregelen van de raamcontractenlijst en zal prioritair behandeld worden.

Als laatste willen we de regelgeving inzake F-gassen ondersteunen door energiezuinige koelinstallaties als één van onze maatregelen te kiezen waarvoor we een raamcontract ontwikkelen. Hierbij willen we onze leden motiveren om bij nieuwbouw of renovatie te kiezen voor een koudemiddel met een lage GWP-waarde. Onze voorkeur gaat uit naar de natuurlijke koudemiddelen zoals CO₂, ammoniak of propaan.

---

6 Hoeveel leden van de niet-commerciële instelling nemen deel aan de sectorfederatieovereenkomst?

Geef het aantal niet energie-intensieve leden van de niet-commerciële instelling die effectief een of meer maatregelen willen uitvoeren in het kader van de sectorfederatieovereenkomst.

900

---

7 Verklaar hoe u tot het aantal, vermeld in vraag 6, komt.

Dit aantal is beredeneerd vanuit vraag 9 en 11. Daar schatten we dat we voor de verplichte en niet verplichte maatregelen samen 1.400 realisaties zullen bewerkstelligen. Sommige leden zullen meer dan 1 maatregel implementeren, waardoor het aantal unieke leden lager zal zijn dan het aantal gerealiseerde maatregelen.

Volgende veronderstelling werd gemaakt:

- 500 leden met 1 maatregel;
- 300 leden met 2 maatregelen;
- 100 leden met 3 maatregelen.

Dit geeft een totaal van 900 unieke leden en 1.400 maatregelen.

Als tweede hebben we de adviesdatabank van Boerenbond geanalyseerd. De adviesdatabank is een CRM-systeem waardat Boerenbond alle adviezen voor zijn leden registreerd, waarbij energieadvies één van de mogelijke onderwerpen is. Sinds 2020 hebben we voor 912 unieke leden een energieadvies geregistreerd. Dit is een goede

---

indicatie van het aantal leden dat in een periode van 4 jaar op zoek is naar ondersteuning rond energie en die bereid zijn om te investeren. Met de SFO zouden we deze leden kunnen begeleiden en motiveren om daadwerkelijk tot investering over te gaan met de rendabele maatregelen.

De twee beredeneringsmethodes komen dezelfde grootteorde van unieke leden uit wat ons het vertrouwen geeft dat 900 leden die deelnemen aan de sectorfederatieovereenkomst een realistisch streefcijfer is.

8 Hoeveel verplichte maatregelen zullen uitgevoerd worden in alle vestigingen die lid zijn van de niet-commerciële instelling in het kader van de sectorfederatieovereenkomst?

Verplichte maatregelen zijn maatregelen die na de energieaudit of de energiebalans, respectievelijk een interne rentevoet groter dan 13% of een terugverdientijd kleiner dan drie jaar hebben.

230

9 Licht het aantal verplichte maatregelen die u hebt opgegeven in vraag 8, toe.

Voor deze bepaling is er gestart vanuit de maatregelen waarvan we momenteel inschatten dat die ofwel een IRR>13% hebben voor de bedrijven met een energie-audit of een TVT kleiner of gelijk aan 3 jaar voor de bedrijven met een energiebalans. Hieronder schatten we in welke maatregelen als verplicht gaan beschouwd worden gedurende de projectperiode met daarbij meteen de inschatting van het aantal realisaties:

- Optimalisatie energieschermen: 16 realisaties;
- Isoleren van ketels, leidingen en kleppen: 75 realisaties;
- Ongewenste ventilatie vermijden via automatische poorten en deuren: 75 realisaties;
- Frequentieregeling op pompen, motoren en ventilatoren: 64 realisaties.

Deze vormen samen een totaal van 230 realisaties van verplichte maatregelen.

10 Hoeveel niet-verplichte maatregelen zullen uitgevoerd worden in alle vestigingen die lid zijn van de niet-commerciële instelling in het kader van de sectorfederatieovereenkomst?

Niet-verplichte maatregelen zijn maatregelen die na de energieaudit of energiebalans, respectievelijk een interne rentevoet kleiner dan 13% of een terugverdientijd groter dan drie jaar hebben. Niet-verplichte maatregelen zijn eveneens alle energie-efficiëntie verbeterende maatregelen die uitgevoerd worden in kmo-vestigingen met een finaal energiegebruik dat lager ligt dan 0,02 petajoule.

1170

11 Licht het aantal niet-verplichte maatregelen die u hebt opgegeven in vraag 10, toe.

Voor deze bepaling is er gestart vanuit de lijst met maatregelen zoals die beschreven is bij het onderdeel van de raamcontracten uit vraag 4 gekoppeld aan de definitie zoals vermeld is bij vraag 10. Hieronder geven we een overzicht van de mogelijke niet verplichte maatregelen met daarbij de inschatting van het aantal realisaties bij de Boerenbondleden. Sommige maatregelen kunnen zowel als verplicht als niet-verplicht beschouwd worden. Dit is afhankelijk van de rendabiliteit van de maatregel bij het betreffende bedrijf. De 4 maatregelen van vraag 9 komen hier dan ook terug, maar dus voor de glastuinbouwbedrijven waar de maatregelen onrendabel bleken volgens de definitie:

- Isolatie ketels, leidingen, kleppen: 38 realisaties
- Isolatie gebouwschil: 30 realisaties
- Sensor poorten bij verwarmde/gekoelde ruimtes (no-regret): 38 realisaties
- Optimalisatie energieschermen: 50 realisaties
- Lichtsensoren (no-regret): 50 realisaties
- Led verlichting (no-regret): 100 realisaties
- Energiezuinige melkinstallatie: 20 realisaties
- Energiezuinige biggenlampen: 5 realisaties
- Energiezuinige ventilatoren (no-regret): 20 realisaties
- Energiezuinige motor (no-regret): 10 realisaties
- Energiezuinige koelinstallatie (no-regret): 20 realisaties
- Energiezuinige pompen (no-regret): 25 realisaties
- Zonneboiler: 20 realisaties
- Warmtepompen: 20 realisaties
- Warmterecuperatie: 20 realisaties
- PV dak: 275 realisaties
- PV drijvend: 10 realisaties

- PV agrivoltaïcs: 5 realisaties
- Pocketvergisters met bio-wkk: 80 realisaties
- Windturbines: 80 realisaties
- Batterijen: 144 realisaties
- Sturing van gebruikers: 60 realisaties
- Laadpalen: 50 realisaties

Het totaal bedraagt 1.170 realisaties.

12 In welke mate garandeert de niet-commerciële instelling de vooropgestelde resultaatsverbintenissen op het vlak van het aantal leden, het aantal verplichte en het aantal niet-verplichte maatregelen?

criterium	geplande resultaatsverbintenis (zie vraag 6, 8, 10)	percentage dat wordt gegarandeerd (%)	minimale resultaatsverbintenis (resultaat kolom 2 x kolom 3)
aantal deelnemende leden	900	75%	675
aantal verplichte maatregelen	230	75%	172
aantal niet verplichte maatregelen	1170	73%	852

13 Geef per criterium een verklaring voor de resultaatsverbintenis die u hebt opgegeven in vraag 12.

Zoals beschreven in vraag 9 en 11 hebben we voor elke maatregel de inschatting gemaakt van het aantal realisaties dat we denken te halen. Op eenzelfde wijze hebben we voor elke maatregel apart ook een garantiepercentage gekozen. Voor de verplichte maatregelen schatten we dat telkens in op 75% waardoor het gemiddelde 75% bedraagt en we bijgevolg 172 uitgevoerde verplichte maatregelen garanderen. Voor de niet verplichte maatregelen is er meer variatie onderling. Voor zonnepanelen en laadpalen is er momenteel veel interesse bij de leden en kloppen de randvoorwaarden. Daar durven we dus 100% garanderen. Bij pocketvergisters bijvoorbeeld is er ook veel interesse, maar kloppen de randvoorwaarden niet. Een geldige vergunning zal namelijk geen evidentie zijn. Daarom hebben we voor pocketvergisters maar een garantiepercentage van 20%. Voor elk van de niet verplichte maatregelen hebben we op deze wijze een garantiepercentage bepaald. Het gewogen gemiddelde bedraagt 73% voor een minimale verbintenis van 852 niet verplichte maatregelen.

Als laatste hebben we voor het aantal deelnemende leden een garantiepercentage gekozen van 75% omdat dat in de lijn ligt van het garantiepercentage de maatregelen. We garanderen dus dat er 675 unieke leden zullen deelnemen aan de sectorfederatieovereenkomst.

14 Geef het gevraagde subsidiebedrag voor het uitvoeren van de sectorfederatieovereenkomst, alsook een verklaring van het gevraagde subsidiebedrag.

Het gevraagde subsidiebedrag voor het uitvoeren van de sectorfederatieovereenkomst Boerenbond bedraagt 400.000 euro voor de looptijd van 4 jaar.

De werkings- en investeringskosten bedragen forfaitair 15% van de subsidie voor de begrote personeelskosten. Dit betekent voor deze aanvraag dat de werkings- en investeringskosten 52.173,91 euro en de personeelskosten 347.826,09 euro bedragen. In kader van deze projectaanvraag zullen er geen investeringen gebeuren. De werkingskosten zullen niet alleen ingezet worden voor overhead, maar ook ter ondersteuning van disseminatie en communicatieactiviteiten. We schatten in dat het gemiddeld standaarduurtarief van de betrokken personeelsleden over de looptijd van 4 jaar gemiddeld 59,356 euro per uur bedraagt. Dit resulteert in een totaal van 5.860 uren die de personeelsleden over de projectperiode spenderen. Wat overeen komt met 0,92 VTE die jaarlijks besteedt worden aan de uitvoering van de activiteiten zoals beschreven in het plan van aanpak van vraag 4 waarbij de middelen gelijk verdeeld worden over de 2 gedefinieerde doelgroepen. Uiteindelijk leidt dit tot de voorgestelde resultaatverbintenissen zoals gedetailleerd in vraag 12 en 13.

15 Bindt de niet-commerciële instelling zich ertoe te voldoen aan de minimale rapporteringsvereisten?

De minimale rapporteringsvereisten worden beschreven in bijlage 1 van het ministerieel besluit houdende de organisatie van een oproep voor het jaar 2023 tot het indienen van aanvragen om in aanmerking te komen voor een sectorfederatieovereenkomst.

ja, de commerciële instelling bindt zich ertoe te voldoen aan de minimale rapporteringsvereisten

nee, de commerciële instelling zal niet voldoen aan de minimale rapporteringsvereisten

ONDERTEKENING

16 Vul onderstaande verklaring in.

Ik bevestig dat alle gegevens in dit formulier naar waarheid zijn ingevuld.

datum dag 13 maand 10 jaar 2023

handtekening

voor- en achternaam Frans De Wachter

AAN WIE BEZORGT U DIT FORMULIER?

17 Mail de ingevulde (eventueel ingescande) en ondertekende versie van dit formulier uiterlijk op 15 oktober 2023 naar veka@vlaanderen.be. Vermeld in de onderwerpregel: Aanvraag sectorfederatieovereenkomst.

HOE GAAT HET VERDER MET DEZE AANVRAAG?

18 Na ontvangst van het aanvraagformulier wordt de aanvraag in behandeling genomen bij het VEKA. Wanneer dit formulier volledig en correct is ingevuld en de aanvraag tijdig werd ingediend bij het VEKA, is het aanvraagdossier ontvankelijk. Binnen een maand nadat het aanvraagdossier aan VEKA werd bezorgd, wordt de aanvrager op de hoogte gebracht van de beslissing over de ontvankelijkheid.